

Austatud lugeja!

Õigus elab oma elu. See ei tähenda mitte üksnes õiguse sõltumatust poliitilistest tõmbetuultest ja õiguse ülemvõimu õigusriigis, vaid ühtlasi ka õigusteaduse sõltumatut arengut. Viimane ei seisne aga sugugi võimaluses asjana iseeneses rahulikult toimitseda, vaid eeldab ühena oma olulisematest arengufaktoritest sise- ja välismaist lävimist. Eesti õigusteaduse kriitiline mass on sedavõrd väike, et üksnes oma kolleegidega suheldes satuksime esoteerilise arengu nõiaringi. Õigusteaduse sõltumatus tähendab järelikult intensiivset koostööd välismaa kolleegidega ja üldsegi mitte võõraste mudelite, vaid väljastpoolt tulevate heade ideede ülevõtmiseks. Muide, sama eesmärki peavad silmas kõik õigusteadlased, olenemata riigi suurusest ja õigusteadlaste tihedusest ühe ruutmeetri kohta. Nagu käesoleva numbri artiklitest peaks ilmnema, pakubki meie uus karistusseadustik nii mõnegi huvitava idee meie välismaa kolleegidele, olgu nende seisukohad sealjuures kriitilist või tunnustavat laadi.

Välismaa kolleegide artiklid põhinevad Tartus 9.–13. oktoobril 2002 toimunud rahvusvahelise konverentsi „Eesti karistusõigusreform ja Eesti uus karistusõigus Euroopa võrdluses“ ettekannetel. Valisime välja need, mis peaksid huvi pakkuma Eesti karistusõiguse edasise arengu seisukohalt või mis annavad parema võimaluse võrrelda meie arenguid teiste riikide omadega.

Eesti karistusõiguse seis Euroopa võrdluses iseloomustavad ehk kõige kujukamalt konverentsi avamisel esinenud Saksa Rahvusvahelise Õiguskoostöö Fondi presidendi dr Matthias Weckerlingi sõnad: „Eesti ja eriti Tartu on kujunemas eelkõige tänu Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ja Eesti Vabariigi justiitsministeeriumi initsiatiivile üheks olulisemaks konverentsikohaks, kus arutada rahvusvahelisi arenguid erinevates õigusvaldkondades. Meenutagem siinjuures kasvõi tsiviilõiguse sümposiumi eelmise aasta septembris, mis samuti muljetavaldavalt avas rahvusliku reformiliikumise rahvusvahelisele diskussioonile ja selle mõjudele. Teie õigussüsteemi avatus rahvusvahelistele, eelkõige Euroopa mõjudele karistusõiguses on seda märkimisväärsem, et karistusõigust on kuni veel hiljutise ajani peetud vähemalt materiaalõiguse osas rahvusliku õiguskorra pärusmaaks. Meil seisab ees arutelu mitte niivõrd Euroopa Liidu ja selle institutsioonide karistusõiguslikest regulatsioonidest, vaid üksteise õiguskordade vastastikusest lähenemisest, seega karistusõiguse harmoniseerimisest. Piltlikult öeldes – rahvuslike karistusõiguste konkurentsi asemel nende kongruents.“

Harmoniseerumine ja lõimumine on aga võimalik üksnes siis, kui igal koostööpartneril on midagi kaasa tuua. Ainult nii saame me üksteist rikastada. Selleks, et järgmisel konverentsil üksteisele midagi huvitavat ja vajalikku öelda oleks, tuleb vahepeal palju tööd teha. Alus selleks, et meil teineteisele midagi öelda oleks ja et me ühte õigusteaduse keelt rääkides üksteist mõistaksime, on loodud.

Jaan Sootak

Tartu Ülikooli kriminaalõiguse professor